

Protokoll vid styrelsemöte 2024-03-26 på kommunhuset i Ödeshög, Ödeshög kommun.

1. Mötets öppnande

Mötet öppnades av ordförande Ann Holmlid som hälsade alla välkomna.

Beslut: *Mötet var behörigt utlyst och styrelsen konstaterades vara beslutför (se deltagarförteckning).*

2. Förslag till dagordning

Förslag till dagordning har skickats ut i samband med kallelsen.

Beslut: *Dagordningen fastställdes.*

3. Val av justeringsperson

Förslag gavs på Jonny Ståhl, Insjöfiskarena.

Beslut: *Mötet valde till justeringsperson.*

4. Protokoll mm

Ordförande frågade styrelsen om några oklarheter som inte kommer upp på dagens dagordning förelåg utifrån på de justerade protokollen. Inga oklarheter förelåg.

- Styrelse:
  - 20231012: justerat & klart
- Verksamhetsutskottet (VU):
  - 20230919: justerat & klart
  - 20231212: justerat & klart
- Samförvaltning Fiske:
  - 20231026: justerat & klart

Beslut: *Justerade protokoll kan läggas till handlingarna.*

5. Ekonomi

Friederike gick igenom preliminärt bokslut och uppdaterad budget för 2023 med prognos. Förslag till budget 2025 presenterades under punkt 9.

- Preliminärt bokslut 2023. Förbundet var under sen höst 2023 framgångsrik i att ansöka och tilldelades extra medel. Samtidigt blev det en del mindre

kostnader. Intäkter (2 202 247 kr) och utgifter (2 520 934 kr) ger ett negativt resultat på -315 687 kr (som planerat). Fritt eget kapital inklusive resultat och uppbokat blir 1 073 403 kr.

- Friederike visade årets resultat över tid samt intäkter och kostnader från 1996. Det var tydligt att förbundets omsättning har ökat över tid.
- 102 000 kr redan överfört från 2022 till 2024.
- Uppbokat via avtal plus planerat 2023 – 2024: 842 833 kr, bland annat till planer, skarv, IAS och vattenrådsmedel.
- Kvar är 128 570 kr. Förslaget är att föra över 80 000 kr till 2024 och 48 570 kr till 2025.
Fråga från ledamot om överskottet kan skicka tillbaka till medlemmarna. Teoretiskt möjligt. Förslag från VU är att styrelsen beslutar om att medel förs över till verksamheten 2024 och 2025.
- Intäkter och utgifter för 2023 visas i ett pajdiagram.
- Reviderad budget och lägesrapport 2024 med prognos presenterades. 2,5 miljoner totalt intäkter.
Mindre justeringar av kostnader, bland annat för provtagning (vattendrag) och glacialrelikter som blir lite dyrare. Åtgärdssamordning om vi vill satsa på det, återkommer till det senare i dagordningen. Vätterndagen ska genomföras 2024.

Beslut: Styrelsen godkänner den ekonomiska lägesrapporten med prognos.

6. Kansliet

- Malin är tillbaka som sakkunnig fiske efter en vända hos HaV
- Måns avtackas på stämman
- Jan-Anders slutar som kassör efter stämman
- Ny person – controller hos Lst Jönköping Anja Appelqvist börjar 20 maj
  - Behöver väljas in på stämman (enligt stadgar)

Styrelsen noterar informationen.

7. VVF 2023

För att undersöka vad som är nästa steg för förbundet har kansliet tagit fram en enkät för att undersöka medlemmars (& intressenters) synpunkter, förväntningar, behov och önskemål kopplade till förbundets verksamhet. Enkäten är ett första steg i ett möjligt utvecklingsprojekt ("VVF2030"). Man svarar på enkäten i sin roll i medlemsorganisation (dvs inte som privatperson), men svaren borde inte behöva förankras internt. Enkäten omfattar frågor om olika delar och vill gärna få in konstruktiva åsikter och förslag. Tuffa tider väntar och det är rätt tid att gå ut med en enkät, få en känsla för vad som är viktigt, omvärldspaning. Vad förbundet bör vara och framåtblicken. Konstruktiv kritik mottas tacksamt. Resultaten från enkäten ska presenteras på stämman.

Beslut: Styrelsen beslutar att:

- *Kansliet kan skicka ut enkäten till förbundets medlemmar och intressenter i vattenrådet.*
- *Resultat ska redovisas som informationspunkt efter stämman.*

8. Åtgärder i tillrinningsområdet

- Förbundet har traditionellt fokuserat på Vättern, med gränsdragning vid strandkanten eller första naturliga vandringshindret i tillflöden. Men åtgärdsbehov med avseende på bland annat övergödning finns i till exempel Alsen och i delar av Vätterns tillrinningsområde som Huskvarnaån och Mjölnaån.
- Styrelsen har hösten 2023 beslutat att man är positiv till att söka finansiering och godkänner medfinansiering med egna medel om budgetutrymme finns.
- Samverkan finns runt Viken, som undersöker möjlighet att utöka norröver till Askersunds kommun.
- Förslag till åtgärdssamordning i Vätterns södra tillrinningsområde (pilotprojekt), dvs Östergötlands och Jönköpings län.
- Det finns möjlighet att söka medel till åtgärdssamordnare för övergödning (LOVA). 80% vs 20%.
- Friederike presenterar olika alternativ som beaktats och det som föreslås är att Vätternvårdsförbundet går in som medfinansiär. I projektform under 2 års tid. Bra tid då det finns gott om LOVA-medel.
- Halvtidstjänst: ca 830.000 kr över två år, förbundet behöver medfinansiera 20%. Motsvarar 166.000 kr över budgetåren 2024-2026.

Synpunkter:

- Viken har sökt LOVA till en åtgärdssamordnare men fått nej på grund av för litet avrinningsområde.
- Blir en del kostnader för kommunen rörande receptkontroll.
- Vad får kommunerna för de medel som läggs på Vätternvårdsförbundet? Behöver motiveras.
- Det här är steg 1. För att kunna genomföra åtgärder, då behöver man söka ytterligare medel och då kan LOVA vara ett fortsatt alternativ.
- Åtgärdssamordnaren kan bidra till att rätt åtgärd hamnar på rätt plats. Kan snabba på åtgärdsarbetet i områden.
- Andra medfinansiärer kan vara aktuella och kanske främst när det behövs göras åtgärder.
- Diffusa utsläpp rörande övergödning och det kommer inte minska om inget görs. Positiva erfarenheter från LRF att jobba med LOVA-åtgärder där det sker på frivillig basis. De diffusa utsläppen är svåra att hantera.
- Piloten blir ett sätt att visa nyttan och därefter blir en fortsättning. Använda piloten att lära.
- De via Skype är positiva till förslaget.

Beslut: Styrelsen beslutar att:

- *Styrelsen är positiv till ett pilotprojekt åtgärdssamordning i Södra Vätterns tillrinningsområde.*
- *Kansliet ska söka medel till ett 2-årigt pilotprojekt enligt förslag.*

9. Förbundsstämma 8 maj 2024

- Stämman är utlyst enligt stadgarna. Förvarning är utskickad per epost 30 januari (3 månader innan), kallelse skickas senast 8 april (1 månad innan). Handlingar mm kommer finnas på vattern.org.
- Stämman genomförs enbart fysiskt. Kansliet har förslag att stämman genomförs på Fästningsteatern i Karlsborg. Alla är positiva till förslaget. Förslag på program presenterades med gemensamma informationspass efter lunch.
- Under mötet gicks handlingarna inför stämman som skickats ut i samband med dagens möte.
  - Bokslut 2023 nu godkänd av revisorer
  - Verksamhetsberättelsen 2023.
  - Kansliet informerade om att inga har begärt utträde. Däremot har Mjölby meddelat att de önskas väljas in i förbundet. Årsavgiften föreslås bli en andel då det har ingen påverkan på Vättern i dagsläget men reder ut vattenuttag från Vättern. Inga förändringar rörande medlemmar och medlemsavgifter inför 2024.
  - Budgetspaning 2025:
    - Förslag på budget 2025 med höjning av medlemsavgifter
    - Senaste höjning beslutades 2019 inför 2020, priser (K84) har ökat med +20% sedan dess
    - Nytt belopp för utsjöprogrammet (SGS/Medins), räknar med en 16% ökning, mindre justering av andra konsultavtal (makrofyter, glacialrelikter). Dessutom en buffert på 20 k i budgeten för sällanmoment. Totalt 1.690.000 kr per år.
    - Lönekostnader jämförbar med 2024 (565.0000 kr).
    - Andra kostnader 580.000 kr per år inklusive buffert för Vättern dagen vartannat år.
    - Föreslår att inte justera/dra ner på övervakningsprogrammet (miljöövervakningskostnaderna)
    - Friederike presenterar olika alternativ till hur mycket som kan göras med olika alternativ till ökning av medlemsavgifter (15-30%). Med avseende på hur olika ökning påverkar medlemsavgifter, satsningar och med eller utan åtgärdssamordnare. 20 % höjning motsvarar index (konsultprisindex).
    - Synpunkter:
      - Region Östergötland, inga konstigheter med en höjning.
      - Jönköpings kommun, inget konstigt med höjning men ställer sig tveksam till automatisk indexuppräknings från 2026. Bättre vi pratar verksamhet och beräknar vad som faktiskt tid som behövs.
      - Vätternvatten borde vara med som medlemmar. De har diskuterat det.
      - LRF: höjning under 20% är inte realistiskt men kanske 30% är lite häftigt.
      - Tre förslag som kan lämnas på stämman, dock inte 10-15 % vilket gör att vi är tillbaka. 20%, 25% och 30%. De flesta i styrelsen förordar 25%.

- F7 – har haft nytta och tycker det är viktigt med att arbetet kan fortsatt bedrivas.
  - En fråga om andelar, hur och när de beräknades. Det gjordes för rätt så länge sedan och kan vara bra att se över om det behöver revideras. Kan vara ett bra underlag att visa upp. Kan tas upp som en arbetspunkt framöver.
  - Säkra upp grundverksamheten i VVF är primärt.
  - Ägna mer tid till att få med fler medlemmar. Kan tas ett naturligt steg i samband med vattenförsörjning.
  - Kan vara aktuellt med 2 åtgärdssamordnare längre fram om verksamheten växer. Hör ihop med enkäten lite med vart vi vill.
- Arbetsprogram presenteras och vilka revideringar som görs.
  - Aktion Rädda Vättern har inkommit med en skrivelse. Som intressenter kan de inte inkomma med en motion men vi föreslår att den hanteras på liknande sätt som en skrivelse. Inkommen ”motion” handlar om att ge Vätternvårdsförbundet i uppdrag att initiera en fullständig inventering och riskbedömningar av platser som är förorenade av PFAS-ämnen. Och att förbundet får i uppdrag att etablera kommunal samverkan vad gäller rening av kommunala dricks- och avloppsvattnet från PFAS-kemikalier. Kansliet ska förbereda ett svar till aktionsgruppen, som styrelsen behöver godkänna via ett per capsulum beslut. Förbundet jobbar redan idag inom sin roll/sitt uppdrag med PFAS-frågan.
    - Synpunkt från ARV: Syftet med skrivelsen är få ner PFAS-utsläppen ut i Vättern. Kommunerna kan vara med och påverka tillförseln av PFAS.
Svar: Kartläggning pågår och åtgärdsarbete pågår där man sett punktkällor.
ARV: Vi får mycket frågor om PFAS i fisk och försöker få svar från VVF och om det kan framgå att detta är ett aktivt arbete kan det vara bra för alla.
Satsa mer på åtgärdssamordning kan vara ett sätt att mer aktivt arbeta med frågan.
    - Britt Sjöqvist är tvungen att lämna mötet.
    - Regeringsuppdrag om kartläggning. Arbetet är i sin linda.
    - Finns många punktkällor som behöver tas om hand. Finns skrämmande läsning om PFAS bland annat från kemikalieinspektionen. Tillförs 45% via regn. Hittar tex inga källor i vissa vattendrag utan då är det från regn.
    - Kommunerna har större möjligheter att påverka regeringen och ligga i deras i intresse då de blir skyldiga att hantera problemen.
    - Svårt att jobba förebyggande när det kommer till PFAS och ofta blir det mer reaktivt arbete.

Länk till info om regeringsuppdrag:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/fororenade-omraden/inventering-av-fororenade-omraden/pfas-fororenade-omraden/>

- Valberedning är aktiverat.
- Övrigt på dagen för årsstämman:
  - - SLUs provfiske 2023 (Göran eller Anton?)
  - - PFAS & flygplatsen (FIHM?)
  - - Åtgärdssamordning hos andra?
  - - Enkät om förbundet
  - - Planerna
  - - Vattenrådsrelaterad Q&A
  - - Fältgrej?
- Leif meddelar att det kan vara miljöprovningssenheten som bör komma och prata på stämman när det kommer till PFAS och flygplatsen.

Beslut: Styrelsen beslutar att:

- Förbundsstämman genomförs på plats enligt planering.
- Övan redovisade handlingar kan framläggas på stämman, ev mindre ändringar delegeras till VU.
- Att dagen i övrigt innehåller ett pass Nytt från förbundet, "vattenrådsrelaterat", föredrag.
- Kansliet förbereder svar till Aktion Rädda Vättern på sin skrivelse enligt ovan, som skickas efter styrelsens godkännande.

10. Information från Samförvaltning

Malin gick kort igenom vad som hänt sen sist

- Problematiken kring PFAS (Vi fick en dragning från Karlsborg om olika reningssmetoder) Det verkar ta många 10-tal år att rena marken där det är som mest PFAS.
- Laxgruppens förslag till förvaltningsplanen, finns med i planen nu, olika uppfattning om laxens vara eller icke-vara i sjön.
- Avveckling av inaktiva arbetsgrupper, mer behovsstyrt
- Finansiering av samförvaltningen framåt, ser över alternativ, i dagsläget kanske regionerna skulle kunna vara ett alternativ
- Nästa möte 10 april.

Styrelsen noterar informationen.

11. Vattenvårdsplan

Revidering av Vattenvårdsplanen pågår för fullt och Friederike presenterade en preliminär tidsplan samt förslag på hantering. Remiss till medlemmar i maj-augusti 2024 och beslut på styrelsemöte oktober 2024.

Beslut: Styrelsen godkänner inslagen riktning och planering för revidering av vattenvårdsplanen.

12. Förvaltningsplan fisk och fiske

Malin presenterar arbetet med revidering av Förvaltningsplan för fisk och fiske som pågår. Det är samförvaltningen som ansvarar för framtagandet av planen.

- Preliminär tidsplan: Remissversion klar till våren/försommaren. Samförvaltningen ska få spela in kring hur remissen ska skötas.
- Fråga och synpunkt inkom om försörjningsberedskap, det är ett viktigt ämne och kommer den hanteras i förvaltningsplansarbete? Det har viss koppling till miljögiftsproblematiken. Ja, försörjningsberedskap och insjöfiskets betydelse i det avseendet kommer finnas med i viss omfattning och bör finnas med. Dessutom informeras om Statens offentliga utredning 2024 som lyfter vikten av att planera för ett läge i kris. I hela samhället bygger man upp beredskap av det civila totalförsvaret. Lyfta frågan i fortsatt arbete, ämnet är delvis i sin linda. Aktion rädda Vättern lyfter att det är viktigt att minska PFAS-tillförseln.

***Beslut:** Styrelsen beslutar att godkänna redovisad inriktning och planering för revidering av befintlig Förvaltningsplan för fisk och fiske.*

13. Vätterndagen 2024

- Platsförslag: Östergötland, Shakespearefabriken utanför Vadstena.
- Tidpunkt: Första hälften av oktober, vecka 41 eller 43
- Programförslag:
  - Aktuella projekt (Bioassay, SGU, glacialrelikter)
  - Beredskap, självförsörjning mm
  - Samtal om utveckling, dåtid, framtid mm
  - Mer?
- Budget, finns 115 000 avsatt för det.
- Brainstorming-grupp?

***Beslut:** Styrelsen beslutar att:*

Kansliet ska planera för genomförandet av Vätterndag enligt redovisat förslag. Kansliet bör ta hjälp av VU samt en "brainstorming-grupp".

14. Undersökningar enligt program 2024

- Miljögifter i biota (fortsätter från 2023)
- Miljögifter i vatten: ny station i Forsviksån nedströms Viken. Provtagning varje månad under 2023 i Huskvarnaån och Munksjön ut för att variabilitet (Jönköpings kommun finansierar ytterligare proverna). Undersöker möjlighet att mäta ultrakorta PFAS i utsjön.
- Fråga om SGU:s sedimentprover, finns dessa resultat klara? Rapport kommer under våren.

Styrelsen noterar informationen.

15. Projekt 2024

- **PFAS-workshop Vättern:** Kunskapsutbyte om tillstånd i Vättern och tillrinningsområdet, pågående undersökningar och åtgärder, hur andra jobbar med

kartläggning och åtgärder. Riktat sig till kommuner, länsstyrelser och FIHM. Planeras för hösten 2024.

- **BioAssay Stora Sjöar:** Analysera vattenkvalitet genom bioassay s.k. effektbase-
rade tester, har pågått under 2023. Påverkan från land som kan förklara vissa
resultat. Fick höga halter av hormoner och ska göra lite extra mätningar i som-
mar (bioassay och klassiska kemiska analyser). Rapport i sommar.
- **Utvecklingsprojekt 2024:** Stora-sjöar-gemensamt, fundera på olika projekt:
  - a. PFAS-trend i fisk för att se utveckling över tid (sedan 1970-talet).
  - b. Kväveöverskott: påverkan på ekosystemet?
  - c. FABs (filamentous algal blooms): har beskrivits i andra näringsfattiga sjöar,
förkommer de i Sverige också?
- **Invasiva arter:**
  - a. Inventering av vandarmusslan sommaren 2024, inklusive settlingsförsök.
150k från Länsstyrelsen i Jönköping
  - b. Länsstyrelserna: Rovmärta fortsatta satsningar på inventeringar, analyser,
studier och information. Åtgärdsförslag.
    - Fråga om nya zeeländs tusensnäcka. Har hittats få individer på få platser
i Vättern. Verkar inte vara ett stort problem för Vättern.
    - Fråga om ullhandskrabba i Motala: oklart ursprung.

Beslut: Styrelsen beslutar att projekt genomförs enligt förslag.

16. Provfiske (program & projekt)

Malin informerar om några fiskrelaterade undersökningar som görs i Vättern 2024. Oftast ingen delfinansiering och det är andra utförare men resultaten presenteras ofta i Vätternvårdsförbundets rapportserie.

- Provfiske Vättern 2023 (SLU)
- Telemetri-projekt löper på (röding, gädda, harr, lax, öring) (SLU)
- Signalkräftsprojekt söka EU-medel (SLU, Länsstyrelsen)
  - Förvaltningsstrategier
  - Öka kunskapsunderlaget
    - Migrationsstudier
    - Diet
    - Tillväxt

Styrelsen noterar informationen.

17. Publikationer

Rapporter

Finns här: <https://vattnetn.org/category/publikationer/>

- 157: Laxutsättningar i Vättern
- 158: Glacialrelikta kräftdjur 2021
- 159: Årsskrift 2022

Styrelsen noterar informationen.

18. Kommunikation/Hemsidan mm

- **Runt Vättern:** Gemensam artikel med Länsstyrelserna om tillflöden. Lånar Instagramkontot under några veckor.
- **Möten/sammankomster där kansliet bör medverka:** Vätterndagen, Rödningens dag, eventuellt ett IAS-relaterat möte i sommar
- **Nyhetsbrevet:** Ska återuppstå under året

Styrelsen noterar informationen.

19. Bidrag till Vattenråd

- **Vattenmyndigheten:** Årligt bidrag ges till vattenråden från Vattenmyndigheten. Förra årets bidrag (2023) redovisas nu i april. Ansöker om nytt bidrag som förväntas ligga kvar på 62.000 kr där Vätternvårdsförbundet använder 50% till Vätternkartan, möten m.m. och 50% är sökbart till föreningar i avrinningsområdet. (Visingsörådet, Vätterns Fritidsfiske och fiskevårdsförbund, Östra Vätternbranterna t.ex.).
- **Extra-bidrag från Länsstyrelsen Jönköping 2022**
Strandinventeringar (bottenfauna, makrofytter), miljögifter och vattenvårdsplan 100 000 kr totalt. Slutredovisat.
- **Extra-bidrag från Länsstyrelsen Jönköping 2023**
Till Vätterndagen och analys av miljögifter, 100.000 kr totalt.

Styrelsen noterar informationen.

20. Remisser/skrivelser/yttranden

Större skrivelser/yttranden finns här: <https://vattnern.org/vattenvardsforbundet/skrivelser/>

- **Ut**
  - Reglering båttrafik Norra Vättern
- **In**
  - Samråd Habo ARV
- **Pågående ärenden**
  - Karlsborg flygplats (tillstånd och markavvattning -> HFD) – Uppsamlingsdamm som saknar tillstånd. Denna dammen ska kommas till i maj efter tillstånd erhållis.
  - Miljöprovning Hammarens flygskjutsmål -> Regeringen
  - N Kärr – myndighetssamråd i maj
  - Vattenledning Örebro
- Fråga om det krävs nya vattendomar för Vättern i samband med Norra Kärr processen? Kan vara aktuellt för vattenledning Örebro men om det krävs för Norra Kärr kommer nog inkluderas i processen.

Styrelsen noterar informationen.

21. Kalender

Möten inom förbundet:

- VU: 8 april (digitalt)
- Samförvaltning: 10 april (Östergötland)
- Stämma: 8 maj (Karlsborg)
- Styrelse: 18 oktober (Örebro)

Ämnesvisa möten/konferenser:

- 4-5 september Miljöövervakningsdagar i Växjö
- 15-17 oktober Vattendagar i Norrköping
- November? Utförarmöte

Styrelsen noterar informationen.

22. Övrigt

Inget.

23. Mötet avslutas

Ordförande tackade för deltagandet och mötet avslutades. Det är ordförandes sista möte och tackar Anders (VU) och kansliet för gott arbete. Ordförande avtackas med en ätbar gåva samt Vätternbok.

Malin Setzer
Vid protokollet

Ann Holmlid
Mötesordförande

Jonny Ståhl
Justeringsperson

Deltagare Styrelsen (13 st)

Ann Holmlid, Anders Hedeberg, Anders Edholm, Annica Spångberg, Niclas Bäckman, Anders Lundgren, Anders Rockler, Jonny Ståhl, Gabriella Cahlin, Sara Peilot, Kennet Simonsson, Carl Doverholm, Roger Rohdin.

Deltagare via Skype (6 st)

Mattias Larsson, Britt Sjöqvist (del av mötet), Leif Ljunqvist (del av mötet), Christoffer Eriksson, Jonas Nordén, Kristina Olsson

Intressenter (1 st)

Lisa Lennartsson, Roland Thörnquist (Aktion Rädda Vättern)

Övriga (1 st)

Petter Jacobsson (Fiskevattenägare)

Kansliet

Friederike Ermold
Malin Setzer